

Asia: VN/25273/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 5 §:ään esitetyistä muutoksista

Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) lausunto

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) pitää tärkeänä, että lakimuutosta ei sovelleta sellaiseen palveluntuottajaan, jonka on annettava palveluyksikön rekisteröintiä varten lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä (sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 16 §:n 2 momentin 7 kohta). MLL kuitenkin korostaa, että kyseinen seikka ei saa viivästyttää lasten kanssa työskentelevien palveluntuottajien rekisteröimistä. Vammaisten lasten kanssa työskentelevistä kuntoutuksen alan sekä lasten ja nuorten kanssa työskentelevistä mielenterveysalan ammattilaista on merkittävä pula.

MLL esittää selvitettäväksi ja harkittavaksi, että rekisteröintimenettelylle asetetaan enimmäisaikaraja, jossa viranomaisen on hoidettava lasten ja/tai nuorten kanssa työskentelevien palveluntuottajien rekisteröiminen.

Tilanteessa, jossa rekisteröinti on ruuhkautunut ja viivästyttää pienten palveluntuottajien mahdollisuuksia aloittaa toimintaansa, esitetty väliaikainen lakimuutos on kannatettava. MLL pitää tärkeänä, että säännösesityksellä ei ole tarkoitus muuttaa valvontalain perustaa, jonka mukaan sosiaali- ja terveystalvelujen tuottaminen edellyttää palveluntuottajan ja palveluyksikön rekisteröintiä ja lain edellytysten täyttymistä. MLL pitää ongelmallisena, että rekisteröintimenettelyyn on alkujaan varattu liian vähän resursseja.

Kommenttinne 52 ja 56 §:ään esitetyistä muutoksista

MLL kannattaa julkisten palveluntuottajien rekisteröitymisvelvollisuuden lykkäämistä yksityisten palveluntuottajien rekisteröintihakemusten käsittelyn ruuhkautumisen vuoksi esitetyksi määräajaksi.

Kommenttinne esityksen vaikutuksista

Esitysluonnoksen mukaan Soteri-rekisteritietojen mukaan palveluntuottajia, joiden toimintaan kuuluu alaikäisten kanssa työskentelyä, arvioidaan olevan valtakunnallisesti tällä hetkellä noin 1000, joilla on noin 1300 palveluyksikköä. Esitysluonnoksessa esitetyt luvut eivät sisällä keskeneräisen rekisterikonversion vuoksi kaikkia sellaisia palveluntuottajia, jotka ovat aloittaneet toiminnan ennen 1.1.2024 ilmoituksen tai myönnetyn yksityisten sosiaali- tai terveydenhuollon luvan perusteella. Luonnoksessa todetaan, että vaikka luvuista ei pysty arvioimaan tarkemmin, mikä osuus niistä koskee yksin toimivia palveluntuottajia, ehdotettavasta säännöksen soveltamisalan rajauksesta on ennakoitavissa, että merkittävä joukko lasten kanssa työskenteleviä pieniä palveluntuottajia ei pääsisi aloittamaan palvelutoimintaa heti lain voimaan tulon jälkeen.

MLL korostaa, että em. vaikutuksia lapsiin tulee arvioida tarkemmin ja selvittää vaihtoehtoja, jotta turvataan lapsille riittävässä määrin esim. kuntoutuksen ja mielenterveyshuollon ammattilaisia. MLL korostaa, että tehokkaasta rikostaustan selvittämisestä ei kuitenkaan tule tinkiä, vaan asia tulee ratkaista muilla keinoin.

Muut kommenttinne

MLL korostaa, että valvontaviranomaisilla on merkittävä tehtävä ja vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden oikeuksien ja oikeusturvan toteutumisessa, joten heille tulee varata riittävät resurssit toimintaansa ja erilaisten sähköisten järjestelmien tulee toimia valvontaviranomaisten työtä edistävänä ja tukevana eikä vaikeuttavana tekijänä.

MLL haluaa nostaa myös tässä yhteydessä esille viimeaikaisen huolensa siitä, että riittämättömien resurssien ja toimimattomien järjestelmien vuoksi ryhdytään tärkeiden velvoitteiden liudentamiseen tai poistamiseen. Normienpurku ei ole väline korvata puutteellista resurssointia, vaan oikeusnormit ovat keino taata heikommassa asemassa oleville ihmisille oikeuksien tosiasiallinen toteutuminen. MLL esittää huolensa hallituksen suunnitelmista leikata merkittävästi valtionhallinnon toimintaresurssista. Tällä on vaikutukset myös sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan, palveluntuottajien asemaan ja ennen kaikkea sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksiin päästä oikeuksiinsa.

Helsingissä 15.10.2024

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Esa Iivonen, vaikuttamistyön johtaja

Kirsi Pollari, erityisasiantuntija

Pollari Kirsi
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry